



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 260/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU – JUDr. STANISLAV KAŠČÁK, s. r. o., 1. mája 1246, Vranov nad Topľou, IČO 47 245 034, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Stanislav Kaščák, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vednom pod sp. zn. 14 Co 3/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 3/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **450,29 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 260/2021-16 z 25. mája 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 3/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je stranou sporu v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 62/2011 o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 62/2011-330 z 5. novembra 2015, ktorým žalobu zamietol. Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ 13. januára 2016 odvolanie. O podanom odvolaní krajský súd v napadnutom konaní do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom nerozhodol. Sťažovateľ doručil elektronicky 31. augusta 2020 krajskému súdu sťažnosť na prietahy v konaní, avšak krajský súd na ňu nereagoval.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní, keďže *„je nesporné, že namietané súdne konanie ku dnešnému dňu (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, t. j. k 11. novembru 2020, pozn.) prebieha už vyše 9 rokov. Žaloba žalobcu bola podaná na súde prvej inštancie (OS Bratislava I, sp. zn. 8C/62/2011) ešte dňa 28.4.2011. Samotné odvolacie konanie ku dnešnému dňu prebieha už vyše 4,5 roka. Odvolanie žalobcu voči rozsudku z 5.11.2015 bolo podané na súde prvej inštancie ešte dňa 12.1.2016... Sťažovateľ (žalobca) podával do súdneho spisu odvolacieho súdu (KS v Bratislave, sp. zn. 14Co/3/2018) opakované písomné žiadosti o prejednanie podaného odvolania, a to celkovo postupne 5 podaniami, zo dňa : 27.7.2019, 15.10.2019, 5.2.2020, 18.3.2020 a 29.5.2020. Sťažovateľ bol podľa svojho názoru aj dostatočne ohľaduplný, aj chápaný a prejavil aj dostatočnú mieru trpezlivosti.“*. Sťažovateľ svojím konaním k prietahom nijako neprispel, a preto podľa jeho názoru uvedené skutočnosti odôvodňujú priznanie finančného zadosťučinenia.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ním označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikáže krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, prizná mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie sa k podanej ústavnej sťažnosti. V podaní krajského súdu č. k. 1 SprV 257/2021 z 18. júna 2021 predseda krajského súdu uviedol, že o vyjadrenie k predmetnej ústavnej sťažnosti požiadal [REDAKOVANÉ], predsedníčku senátu 14 Co. Predsedníčka senátu v podstatnom uviedla, že do senátu 14 Co bola zaradená od 1. marca 2019 a vo veci bolo vydané 25. januára 2021 rozhodnutie. Zároveň podotkla, že *„bolo potrebné vybavovať spisy, ktoré prevzala po [REDAKOVANÉ] v počte 185 vecí za stavu*

495 vecí v senáte 01.03.2019, podľa poradia, aby sa odstránil stav právnej neistoty vo veciach predložených skôr ako namietaná vec. Vec sp. zn. 14Co/3/2018 nebol dôvod uprednostniť v rozhodovaní pred oveľa staršími vecami.“. Predseda krajského súdu sa s vyjadrením predsedníčky senátu stotožnil a na záver konštatoval, že „žaloba vo veci samej bola na Okresný súd Bratislava I podaná dňa 28.04.2011. Súdne konanie v právnej veci sťažovateľa tak celkovo trvalo približne 10 rokov, pričom súdne konanie o odvolaní v predmetnej veci bolo na tunajšom súde vedené odo dňa 04.01.2018. Na základe uvedených skutočností konštatujem, že celková dĺžka trvania predmetného konania tak nebola spôsobená postupom tunajšieho súdu. V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti konštatujem, že v predmetnej veci rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 14Co/3/2018- 374 zo dňa 25.01.2021. V tejto súvislosti podotýkam, že v kontexte judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky sťažnosť pre porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 67/06, II. ÚS 757/2015, I. ÚS 267/2018, I. ÚS 390/2019). Z toho dôvodu mám za to, že Ústavný súd Slovenskej republiky by mal predmetnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.“.

III.2. Replika sťažovateľa:

6. Vyjadrenie krajského súdu doručil ústavný súd sťažovateľovi, ktorý vo svojom vyjadrení deklaroval svoj nesúhlas: „Vo viacerých rozhodnutiach Ústavného súdu SR bolo rozhodnuté, že personálne dôvody na strane súdu nie sú ospravedlnením pre vznik alebo akceptáciu prieťahov v súdnych konaniach (napr. II. ÚS 709/2016, I. ÚS 23/03, I. ÚS 119/03, I. ÚS 6/06). Ved' ani sťažovateľ tento stav poddimenzovania obsadenia Krajského súdu v Bratislave nevyvolal, ani nezapríčinil.

Krajský súd vo vyjadrení spomína, že predsedníčka odvolacieho senátu na KS v Bratislave prevzala od predchodkyne do svojho senátu 185 vecí za stavu celkového počtu 495 vecí. Súd ďalej uvádza, že boli aj staršie konania - rovnako nerozhodnuté v tomto senáte - ako odvolacie konanie sťažovateľa. Lenže toto nepovažuje sťažovateľ za dôvodné ospravedlnenie zo strany súdu, ved' predsa porušovanie práv iných účastníkov konaní (tých starších) nie je dôvodom a prijateľným vysvetlením (akoby ospravedlnením) vzniknutých prieťahov v konaní o nároku sťažovateľa.

Sťažovateľ nesúhlasí ani s tým argumentom krajského súdu o tom, že dňa 25.1.2021 vydal odvolací súd uznesenie, ktorým rozhodol o odvolaní sťažovateľa. Sťažnosť sťažovateľa bola na Ústavnom súde SR podaná v novembri 2020, teda niekoľko mesiacov pred vydaním uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 25.1.2021. Ak by mala byť sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako zjavne neopodstatnená z tohto dôvodu, tak by to znamenalo de facto, že každý všeobecný súd, ktorý koná s prieťahmi, sa bude môcť dodatočne zbaviť zodpovednosti za prípadné pochybenie tým, že po začatí konania na ústavnom súde narýchlo (akokoľvek) vo veci samej rozhodne a sťažnosť sťažovateľa by mala byť len z tohto dôvodu odmietnutá. Určite takýto stav by nebol v súlade so zásadami právneho štátu. V každom ohľade odvolacie súdne konanie trvalo veľmi dlho, a vznik prieťahov v konaní je podľa názoru sťažovateľa dostatočne preukázaný aj z chronologického prehľadu, ktorý vo svojom vyjadrení z 18.6.2021 podal krajský súd. Sťažovateľ podával do súdneho spisu odvolacieho súdu opakované písomné žiadosti o prejednanie podaného odvolania, a to celkovo postupne 5 podaniami, teda odvolací súd bol na túto situáciu 5 krát (s odstupmi niekoľkých mesiacov) samotným sťažovateľom upozorňovaný. Odvolací súd vtedy na žiadosti sťažovateľa nereagoval.“

7. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť [napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08] a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

9. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so svojou žiadosťou.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Ústavný súd si pre účely predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyžiadal súdny spis, z ktorého obsahu vyplýva nasledujúca chronológia procesných úkonov uskutočnených v rámci súdneho konania od doručenia odvolania sťažovateľa okresnému súdu proti ním vydanému rozsudku z 5. novembra 2015:

- 14. januára 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa (z 12. januára 2016) proti vydanému rozsudku,
- 13. mája 2016 vyzval okresný súd žalovanú na vyjadrenie sa k odvolaniu podanému sťažovateľom (doručené 9. júna 2016),

- 29. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu sťažovateľa z 23. júna 2016,
- 5. augusta 2016 bol spis okresného súdu predložený (doručený) krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa – vedené na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 322/2016,
- 15. augusta 2016 doručil okresný súd krajskému súdu vyjadrenie sťažovateľa z 10. augusta 2016 k vyjadreniu žalovanej (doručené okresnému súdu 11. augusta 2016),
- 8. novembra 2017 vrátil krajský súd spis bez rozhodnutia o odvolaní okresnému súdu s tým, že *„súd prvej inštancie nevykonal úkony podľa § 374 ods. 2 CSP, potrebné na prípravu veci na odvolacie konanie, ktoré má vykonávať výlučne súd prvej inštancie. Konkrétne predložil spis skôr, ako mohlo byť vyjadrenie odvolateľa súdu prvej inštancie vôbec doručené. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie nedoručoval vyjadrenie odvolateľa zo dňa 10.8.2016 žalovanej“*,
- 23. novembra 2017 okresný súd uznesením *„umožnil protistrane, aby podala vyjadrenie k vyjadreniu odvolateľa v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia“* (doručené žalovanej 1. decembra 2017),
- 14. decembra 2017 doručila žalovaná okresnému súdu vyjadrenie z 11. decembra 2017 k odvolaniu sťažovateľa,
- 4. januára 2018 predložil (doručil) okresný súd spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa – vedené na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 3/2018,
- 13. marca 2018 bola krajskému súdu doručená sťažnosť (sťažovateľa – žalobcu) predsedovi súdu na prietahy, ktoré vznikli v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 62/2011 (spis bol zo súdu prvej inštancie doručený odvolaciemu súdu až 4. januára 2018),
- 27. júla 2019 bola krajskému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prejednanie odvolania s odkazom na dlhšie časové odstupy,
- 16. októbra 2019 bola krajskému súdu doručená opakovaná žiadosť sťažovateľa o prejednanie odvolania s poukazom na to, že predmetnú sťažnosť sťažovateľ už súdu podával elektronickým podaním z 26. júla 2019,
- 5. februára 2020 bola opäť krajskému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prejednanie odvolania,
- 18. marca 2020 sťažovateľ žiadal krajský súd o prejednanie odvolania,
- 1. júna 2020 sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o prejednanie odvolania,
- 25. januára 2021 vydal krajský súd uznesenie, ktorým rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (právoplatné 26. februára 2021),
- 19. apríla 2021 nariadil okresný súd vo veci pojednávanie na 9. november 2021.

13. Z už uvedeného vyplýva, že spis okresného súdu bol krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní predložený 5. augusta 2016, pričom krajský súd o odvolaní v dôsledku procesných pochybení okresného súdu nerozhodol a vec ako predčasne predloženú vrátil okresnému súdu 8. novembra 2017 na odstránenie väd (konanie vedené pod sp. zn. 14 Co 322/2016 v trvaní jedného roka a troch mesiacov). Až po opätovnom predložení veci krajskému súdu 4. januára 2018 krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 14 Co 3/2018 z 25. januára 2021 (právoplatným 26. februára 2021), ktorým rozsudok okresného súdu z 5. novembra 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a následne vrátil spis okresnému súdu (konanie vedené pod sp. zn. 14 Co 3/2018 v trvaní troch rokov).

14. Ak v dvoch konaniach (formálne označených inými spisovými značkami) ide o rozhodovanie o stále tom istom odvolaní sťažovateľa proti tomu istému rozsudku, je, vychádzajúc z ústavným

súdom konštantne presadzovanej materiálnej ochrany ústavnosti, nutné hodnotiť tieto (formálne) dve konania materiálne ako to isté konanie, pričom aj EŠLP posudzuje konanie ako jeden celok a prístup, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok, resp. sa neposudzuje celková dĺžka konania, považuje EŠLP za príliš formalistický, ktorý nie je v súlade so zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru (porov. III. ÚS 694/2016, č. 22/2017 ZNaU).

15. V zmysle už uvedenej judikatúry ústavný súd skúmal nielen sťažovateľom namietané porušenie ním označených práv v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 14 Co 3/2018 (napadnuté konanie v ústavnej sťažnosti), ale aj v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 14 Co 322/2016, keďže tvoria jeden celok.

16. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok EŠLP vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok EŠLP vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

16.1. Predmetom napadnutého konania je posudzovanie nároku sťažovateľa ako žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v odvolacom konaní, čo spadá pod bežnú/pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov. Uvedené vo veci sťažovateľa nespochybnil ani krajský súd vo svojom vyjadrení.

17. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zo zistení ústavného súdu s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní nevyplýva, že by celková dĺžka napadnutého konania bola negatívne ovplyvnená správaním sťažovateľa. Naopak, sám sťažovateľ opakovane urgovoal a upozorňoval na nečinnosť krajského súdu, avšak bez akejkoľvek odozvy.

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu krajského súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, zo súdneho spisu a z ďalších podaní (vyjadrenia krajského súdu) zistil, že priebeh napadnutého konania bol poznačený obdobiami nečinnosti krajského súdu. Krajský súd o odvolaní predloženom mu 5. augusta 2016 (vedenom pod sp. zn. 14 Co 322/2016) nerozhodol a až s odstupom viac ako jedného roka po zistení nedostatkov vec vrátil okresnému súdu bez rozhodnutia ako predčasne predloženú. Po opätovnom predložení veci okresným súdom na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa 4. januára 2018 (vedenom pod sp. zn. 14 Co 3/2018) o ňom krajský súd rozhodol až po viac ako troch rokoch. O odvolaní sťažovateľa tak rozhodoval krajský súd celkovo štyri roky a tri mesiace.

19.1. Pri posúdení tohto kritéria musí ústavný súd skonštatovať, že krajský súd mal a mohol pri zohľadnení momentu podania odvolania sťažovateľom ešte v januári 2016 a aj vrátenia veci

krajským súdom okresnému súdu bez rozhodnutia o odvolaní po viac ako roku od jeho predloženia postupovať v predmetnej právnej veci urýchlene a rozhodnúť o nej v skoršom termíne. Ústavný súd teda konštatuje, že primeraný časový úsek na rozhodnutie krajského súdu bol prekročený.

20. Krajský súd v napadnutom konaní konal neprimerane dlho, v dôsledku čoho porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu konajúceho vo veci. Pri posudzovaní odôvodnenosti ústavnej sťažnosti preto ústavný súd nemohol prihliadnuť na nadmernú zaťaženosť, na ktorú poukazovala predsedníčka senátu. Prietahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i v dohovore boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

22. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu krajského súdu poznamenaného nečinnosťou ústavný súd dospel k záveru, že v postupe krajského súdu došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

23. Z petitu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namietal v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na základe toho, že krajský súd konal v napadnutom konaní so zbytočnými prietahmi.

24. Ochranu základnému právu účastníkov súdneho konania, aby bola ich vec prerokovaná bez zbytočných prietáhov, poskytuje ústava primárne prostredníctvom ustanovenia obsiahnutého v čl. 48 ods. 2, a nie prostredníctvom ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými prietahmi v súdnom konaní by mohlo dôjsť iba v prípade, ak by postup všeobecného súdu viedol *in fine* k zmareniu možnosti poskytnúť súdnu ochranu účastníkovi konania práve v dôsledku zbytočných prietáhov (m. m. II. ÚS 66/2011). V sťažovateľovom prípade o takúto situáciu zjavne nejde.

25. Z tvrdení sťažovateľa uvedených v tejto časti ústavnej sťažnosti vyplýva, že medzi označeným zásahom do jeho základných práv zo strany krajského súdu a medzi základným právom na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je v rámci okolností posudzovaného prípadu daná príčinná

súvislosť, a preto v tejto časti ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

26. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd síce v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom, avšak napadnuté odvolacie konanie na krajskom súde bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd návrhu sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu) a neprikázal krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priťahov.

IV.1. Primerané finančné zadost'učinenie:

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

29.1. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

31. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú dĺžku rozhodovania krajského súdu o odvolaní sťažovateľa v trvaní viac ako štyroch rokov (body 19 a 19.1 odôvodnenia tohto nálezu), ako aj so zreteľom na predmet napadnutého konania a správanie sťažovateľa a vychádzajúc zo svojej judikatúry, ústavný súd považoval sumu 2 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd

môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. V zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

35. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľovi v rozsahu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky.

36. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2020 predstavuje sumu 177 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) sumu 10,62 eur. Za dva úkony tak prináleží suma 354 eur a režijný paušál za dva úkony v sume 21,24 eur, čo spolu predstavuje sumu 375,24 eur, ktorú ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 75,05 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Ústavný súd teda stanovil náhradu trov konania v sume 450,29 eur (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu). Náhradu za tretí úkon právnej služby – vyjadrenie z 1. júla 2021 ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože obsah doručeného vyjadrenia nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

Libor Duľa
predseda senátu